

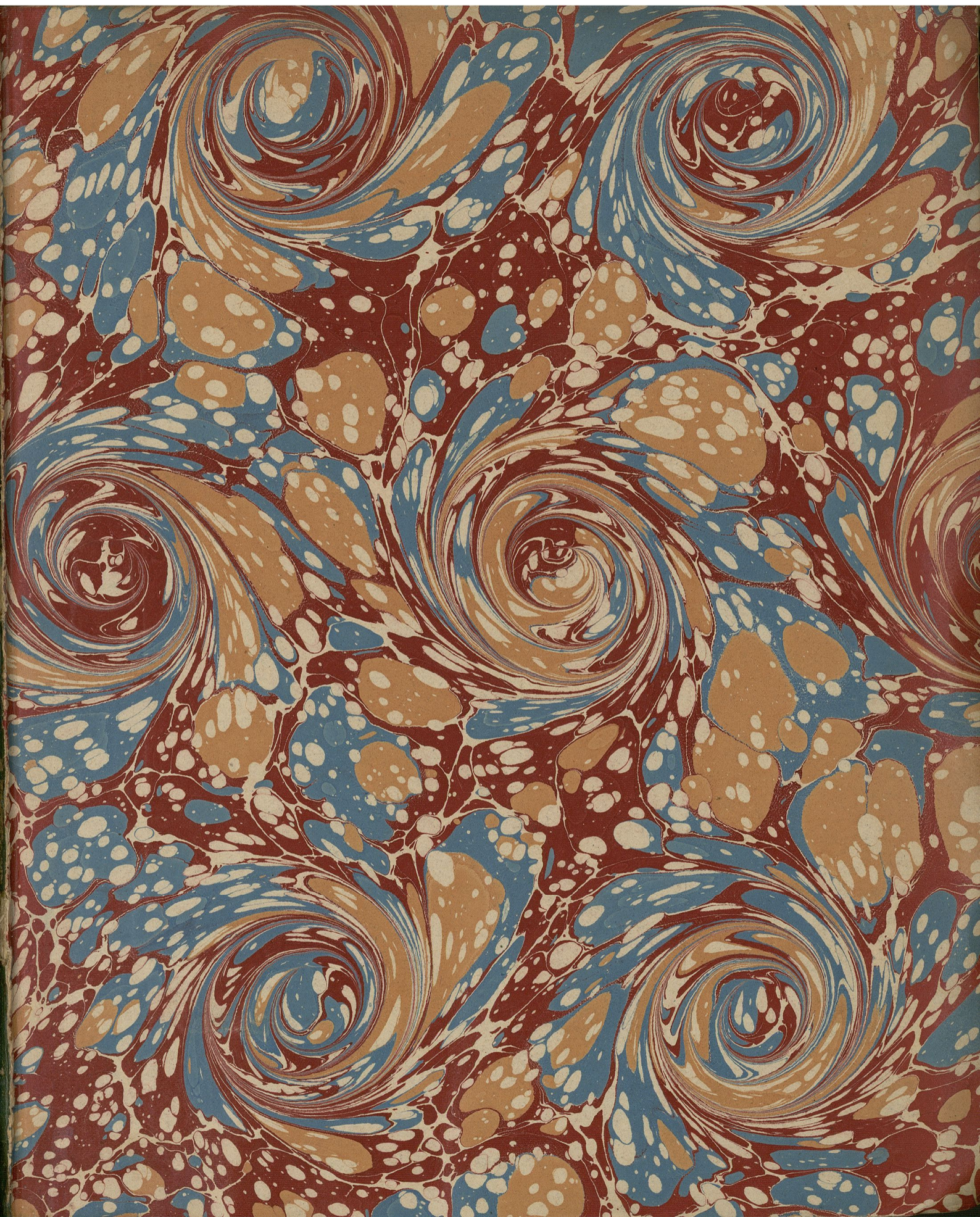
BIBLIOTHEQUE DE L'UNIVERSITE

FACULTÉ
DE
THÉOLOGIE
DE PARIS
THÈSES

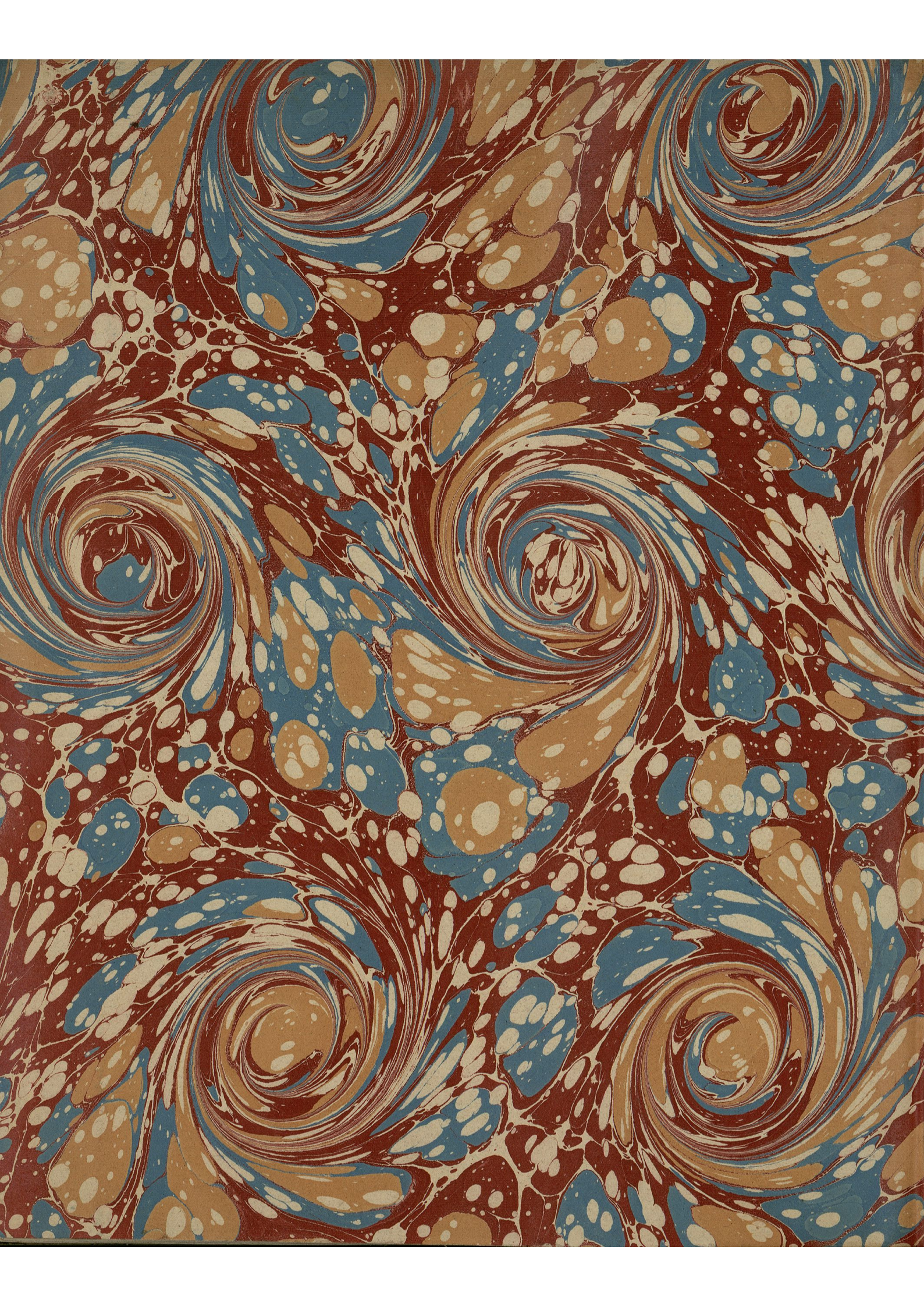
BIBL.
DE
L'UNIVERSITÉ
MS.
692

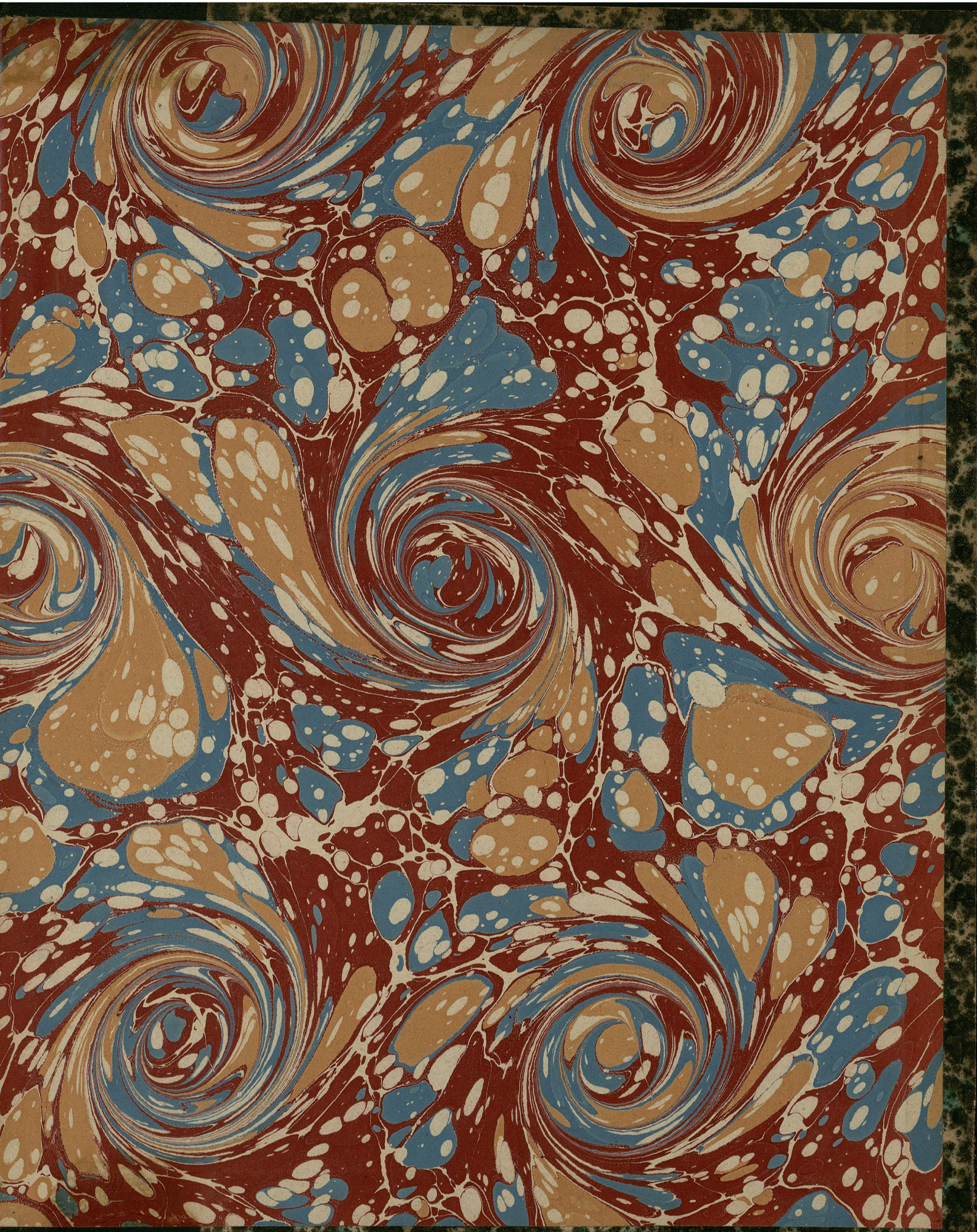

BIBL.
DE
L'UNIVERSITÉ
MS.
692

Volume de 409 feuillets
(moins 28, 26 et 346)
20 Juin 1912

1^r Abbi A. Adam, Rémonis à Gerbevillers. Diocèse
Dissertatio Theologica p. Nancy (Menthé)
202

De

Notis Ecclesie

« Credo unam, sanctam,
catholicam et Apostolicam
Ecclesiam »

I Questio. (Symb.)

Debemus veram Ecclesiam investigare.

« Sine fide impossibile est placere Deo », inquit Apostolus. Licet Ecclesia sit risibilis illiusque risibilitas nullis unquam Haeresium et Persecutionum, tenebris obscurari non possit « civitas, et enim, super montem posita » frustra oblatrantibus Haereticis et Schismaticis, attamen Ecclesiam credere est actus fidei. Aliud enim videtur, aliud creditur; videtur catus, fidelius legitimo pastori adunatus in eadem fidei professione et sacramentorum participatione; creditur vero et non videtur veritas illius et potestas

ad ligandum et solvendum. ad conferendum
sacramenta gratiamque conferendam,
cum ceteris eius modi mysteriis, quae in
Ecclesia continentur. Nemo vero videtur corpus
Ecclesiae; non videtur sed creditur spiritus
quo animatur et regitur. Igitur qui Ecclesiam
non crediderit, salus esse non potest.

Audiamus varia Symbola: « Credo Sanctam
Ecclesiam catholicam » (Symb. Apoc.) « Credo
in Unam, Sanctam, catholicam et Apostolicam
Ecclesiam » (Symb. Nic.)

Non modo sola Ecclesia credenda est, sed
multi et permulti sunt articuli fidei
quos Ecclesia nobis proponit credendos.
quos si non crediderimus salvi esse non possumus,
secundum illud Apostoli verbum: « qui Eccle-
siam non audierit ut vobis dicit Ethnicus et
Publicanus: Hoc confirmat ipse Magister
Dominus Iesus: « Docete omnes gentes.... » et Apostolus
: « Magister vester unus est, Christus ». Et Dominus
« Ego sum vester.... » et adhuc ille docet omnem
veritatem. — Ventes ergo predicare Evangelium
omni creature. — Tunc misit me vivens pater
ego mitto vos »
Satis superque sunt collata ut videamus officium no-
trum et potestatem Ecclesiae.

203

Ille sancta Ecclesia a Christo instituta
ad veritatem religiosam in terris servandam,
ad gratiam Dei hominibus tribuendam abun-
danter, ad augendum Dei imperium luctando
«verius «rectores mundi hujus et tenebrarum
harum», illuminando homines lumine Divino;
quare proponit illis articulos fidei secundum
voluntatem Divinam quæ regitur. Egitur est
maximi momenti ut hos credamus fidei arti-
culos. nam «sine fide impossibile est placere
Deo.»

Diutius inquirenda non est ratio hujus
impossibilitatis. Quid est, quæso, Religio? -
Est collectio relationum necessariarum quæ unum
Deum et homines. Relationes illæ necessarie
hauriuntur ex naturâ Dei et ex naturâ hominis.
Dei natura immutabilis per Essentiam suam,
natura hominis immutabilis est Constitutione sua.
Relationes igitur inter Deum et hominem sunt natu-
raliter immutabiles, ergo una et unica religio esse
debet, vera absolute, immutabilis et invariabilis
est quod relationes necessarias inter Deum et homi-
nem. «Veritatis una res, una facies, est» (Senec.) Religio
est igitur, modus aliquis unionis naturæ Dei et naturæ
hominis. Hæc unio usque ad ultimas ætates durabit,
adiamur Dominum dicentem «Vobiscum sum usque
ad consummationem sæculi».

Sed cui hoc Dixit? Ecclesia ipsi Dicens: «Sicut misit
virens Pater et ego mitte ros». ille (Paracletus & Pater
ros omnium veritatis). Doceat omnes gentes... Ego
sum via, veritas, et vita.... Vobiscum sum usque ad
consummationem saeculi». His verbis et permultis
aliis Salvator tradidit suis Discipulis, vel suae Ecclesiae
curam veritatis servanda, vel potius tradidit ei
potestatem et officium huius Religionis. Unde
libenter Ecclesiam definiat: Religio manifestata
oculis. Libenter etiam dicerem Ecclesiam esse: Col-
lectionem, manifestatam, in societatem spirituali homi-
num a J. C. fundatam relationem Dei necessariam
qua unius Dei et hominem necnon collectionem
mediorum ad hanc unionem efficiendam. Quicumque
igitur ad Deum tendere vult, Ecclesiam et articulos
quos proponit credere debet. Partim nobis oportet
exquirere quae sit et ubi sit illa tam neces-
saria Ecclesia.

II Quaestio

Ecclesia Diaboli et Ecclesia Domini

Scimus omnes Diabolum operibus Dei semper
inducere bellum. In sua constituenda Ecclesia Chris-
tus voluit sibi eligere adiutorium simile sibi
ad Diabolicam potestatem rebellandam; Christus

sibi pueros acquirere volebat Ecclesiam sanctam
veram Ducendo. Infenuit Diabolus, adiutorium simile
sibi legit. Hareses, suas filias, Errorum Duxit ut filias
sibi pareret iniquitatis. Inde nata sunt tot sectae, Hareses
et Schismata. Vbi nunc inveniam genuinum Dei
opus veram Ecclesiam. Omnia permixta sunt confusione
inextricabili.

Catholicus profletur se in via Christi Ecclesia
veram collegisse religionem. Graecus affirmat veram Eccle-
siam ^{veri} Constantinopolitano patriarcha. Moscovita
suam Ecclesiam propriam veram esse probare conantur.
Lutherani gratias impetrant a Lutthero, quia
ut dicunt, veram Ecclesiam a servitute Romana redemit.
Anglicani dicunt summum Pontificem ad id invene-
rabili et suam Regiam velut Dei Vicarium vene-
rantur. Imnumere sectae, quas numerare pro multitu-
dine nequeo; Volunt omnes sibi ipsis adscribere veram
Ecclesiam possessionem.

Quid me convertatur? Fiat lux! Quid abiat effectus
verbi huius? «... edificabo Ecclesiam, et porta Inferi
non prevalebunt adversus eam». Praevaluitne Diabolus? -
Nullomodo. Audite clamorem inferne potentatis? «
Confundar in aeternum». Audiamus adhuc Salvatorem: «
Porta Inferi non prevalebunt adversus eam... Quis enim
ex vobis volens edificare turrim, non prius sedens com-
putat sumptus qui necessarii sunt: si habeat ad
perficiendum; ne postquam praeceperit fundamenta

et non potuerunt perficere, omnes qui vident, incipiunt
illud ex dicentes: quia hic homo cepit aedificare,
et non potuit consummare; Noster Satrator similis fuit
viro sapienti: qui aedificavit domum suam supra
petram; et descendit fluvius et flaverunt venti; et intue-
runt in domum illam et non cecidit: fundata enim
erat supra petram... Porta inferi...

Diabolus autem similis est viro stulto qui aedi-
ficavit domum suam super arenam et descendit fluvius
et flaverunt venti et ceciderunt in domum illam et
cecidit, et fuit ruina illius magna; et Diabolus
potestas ridens hanc domum, in arena mendacit et avariis
fundatam patientem exclamarit: Confundas in aeternum.

III Quatuor

Nota generalior vere Ecclesie:

Similitudo cum Deo et Christo

Notae peculiares { Unitas
Sanctitas
Catholicitas
apostolicitas

In domesticis operibus suis Deus attingit ad finem
propositum. Omnes creaturae illius legibus obtemperant
et ad finem suum accurrunt quia instructa sunt a
Deo viribus omnibus necessariis et sufficientibus ut possint
facile hunc determinatum finem consequi. « Deus non
creavit et abiit » (S^{tas} Aug.) Loquens tantum de Ecclesia

205

facile ostendam veritatem propositi mei:
Ecclesia in sensu vero est societas animarum in
mō. Degentium. Quādo Deus animam hominis creare
voluit Dixit: «faciamus hominem ad imaginem
et similitudinem nostram» Conjunxit tunc corpori è limo
facto animam ex afflatu suo deductam, similēque sibi
hanc animam sibi stitit unendam creavit; fecit illam
ad imaginem suam, omnes ejus aspirationes convertere
ad se ipsum. Quin imō, gratia mediante, dedit illi vitam
suam propriam, unde et scriptura dicere potuit: «
Pater estis vos, omnes filii Excelsi» et Apostolus: «
viro jam non ego, vivit vero, in me Christus» Videmus quid.
Deus non crearet et abicit sed formis perficit. omnes certe
valuisse videre Deum per infinitas aunitates ani-
mam hominis meditantem. Mirabilius fuit aliud
spectaculum videre J. Q. Ecclesiam suam condentem.
Audite illum: «veni sponsa mea, formose mee, soror
mea, columba mea, perfecta mea.» Ille est opus perfectum
Dei omnipotentis. Animam Deus afflatu suo creavit!
Christus omnem suum sanguinem profudit in renus tantae
Ecclesiae nascentis. Tunc vivit de ea et Apostolus dicere
potuit: «vivit in me Christus.» Valebat Christus similis
sibi pueros gignere; ex latere suo traxit sibi uxorem similem
sibi; et sicut Deus Adamo dedit Evam «adjutorem simi-
le sibi;» ita Christus sibi delegit Ecclesiam «adjutorem
simile sibi.» Alii a me petenti characteres vere Eccle-
siae dicere. Considera omnes Ecclesias mundi; haec tibi erit
vera quae in lucem profert hanc similitudinem cum
Deo

Vellet. ne longius progredietur explicare illi similitudines
Analogas proprias singillatim.

1.º Notandum est nullam similitudinem esse perfecte adequatam

2.º In memoriam revocemus et Deum esse infinitum et Ecclesiam esse unitam
tuam huius

his rebus, ut meum proprium praeferat efficiens.

Deus est unicus, unus in tribus personis, verax et omnem
veritatem habens immutabilis

Ecclesia debet esse unica una in omnibus membris suis, verax
et infallibilis et immutabilis in rebus necessariis. Ecce unitas. Eam probare videmus existere.

Deus habet bonitatem, sanctitatem, sapientiam.
Ecclesia vere erit bona et sancta in sanctitas.

Deus habet aeternitatem, omnipresenciam, immensitatem.

Ecclesia Durare debet usque ad consummationem saeculi,
omnipresencia et immensitate donata in unum finito.
In catholicitas

Unitas, sanctitas, catholicitas, sunt Ecclesiae characteres,
ex intima natura ejus emergentes. et Existat adhuc
alius character, id est apostolicitas. Hic quartus charac-
ter accedit quia Ecclesia tribus primis à J.C. donata
Apostolicis custodienda fuit tradita. Unde Apostoli-
ca erit debet.

Symbolum Nicanum continet haec verba: « Credo Unam,
sanctam, catholicam et apostolicam Ecclesiam » Sic etiam
loquitur symbolum Apostolorum: « Credo sanctam, catholicam
Ecclesiam. » Hic Apostoli loquuntur de unica, una, sancta,
catholica et apostolica prout illis tradita et commissa.

206

Varii textus ex sermonibus Domini collecti indignant relictas
notas Ecclesiae verae. Unitatem, Sanctitatem, Catholicitatem
et Apostolicitatem. Sed quia opposita secta varias profuerunt
notas quibus Ecclesiam innutrescere volunt, nobis probandum
est has quatuor notas necessarias esse et non alias, sed has
sufficere ad stabiliendam veram Ecclesiam. Scriptura sacra,
ratio, sancti Patres, Ecclesia, Christus ipse nobiscum erunt

IV Quæstio

Definitio, Necessitas Notarum Ecclesiae

Nota Ecclesiae sunt signa quibus eam à sectis pseudo-
Christianis tuto occurrere possumus. Certum est
apud omnes quod hujusmodi nota vel signa existere
debeant. « Deus enim omnes homines vult salvos fieri
et ad agnitionem veritatis venire. » Porro causa veras
Ecclesiam nulla est salus; supra hoc probabimus. Necesse
ergo est ut vera Ecclesia tuto et facile occurrere possit.
Distinguiamus Ecclesiam his notis. Illis mediantibus
cuius fieri possumus: « Digitus Dei est hic, hic est Domus
Dei et porta cali. » Et Ecclesia splendet oculis nostris;
pauci, magni; divites, pauperes, illam mirari queunt.

V Quæstio

Notae harum Notarum

Hæ notæ, quæ præstant ut nobis cognitio vera Ecclesia
affulgeat, non debent ad arbitrium confingi; alioquin unaquæque
secta prius notas quæ magis assiderent aperiet easque sibi Deique
adjudicabit, ut se unice veram esse Christi Ecclesiam infret;
nullaque erit controversia cuius, uti supra ab hæreticis
semper factum est.

Debent primò nota ex intima ac essentiali igne
Ecclesie a Christo instituta constitutione sui sponte
enasci. — Sola Ecclesia vere convincere debet
et propria esse aliquid non esset nota
vel potius significarent aliam rem sicuti
Ecclesiam demonstrare possunt. — Debent inventa
faciles esse. — Notiores esse debent quam
Ecclesia, alioquin farunt inutilis, ut patet. —

Iniquitatem considerata sunt partes necessarie totius
et conjunctionem spectata debent esse inseparabiles.

Notae quae has dotis non habent, non sunt verae
notae, Ecclesiae. eas relinquitur corde magno et
animo volenti sectis quae illas sibi attribuire cupiunt,
nam filii lucis sumus.

VI^a Quaestio.

Notae à variis sectis ex cogitatae.

Bellarminus recenset notas ab haereticis ex-
cogitatas. Sunt autem: 1° Legitima scripturae possessio
2° Vera ac incorrupta Evangelii praedicatio. 3° Legitima
Baptismi administratio. 4° Legitimus usus Eucharis-
tiae. 5° Legitimus usus charorum. 6° Legitima selec-
tio ministrorum. 7° Oratio publica, psalmodiae et
canticum lingua vulgari. 8° Mysteriorum Crucis. Id est
tributationes intra et extra, aliisque ejus modi
erectae.

207

Quidquid est boni in istis pertinet ad rem Ecclesiam.
Sed in sensu hereticorum non approbanda sunt ista nota
ypocritae, et contra eas refellam per sequentem propo-
sitionem:

Propositio

Nec legitima scripturae possessio nec vera
ac incorrupta Evangelii praedicatio, methodo
Discussionis tradita, et alia nota supra dicta sex,
genuinae non sunt Ecclesiae notae.

Probaturs prima pars — Nam ista vera ac genuina
soli Ecclesiae Christi competit; atque veritas Doctri-
nae, seu praedicatio verbi Divini non competit
soli Ecclesiae Christi; Praedicatur enim vera Doc-
trina apud societates merè schismaticas. 1° Cum
Protestantes eam muniter aliam Ecclesiam
notam non admittant, Debet haec nota
esse obvia et cognita facilis. Ut enim ea methodo
De veritate Doctrinae cognoscatur, recitetur 1°

Ut cognoscatur quinam sint libri canonici, seu
libri qui verbum Dei complectuntur. 2° Quanam
Scripturarum versiones sint accurate et textui pri-
migenio consentaneae 3° Quis sit scripturae sensus.
— atque viri ingenui, rudes et illiterati, qui
maximam generis humani partem constituent.
His tribus cognoscendis impares sunt.

Probaturs legitimam sacramentorum administrationem
non esse genuinam Ecclesiae notam.

Nam fieri potest, ut recta hereticorum omnia sa-
cramenta a Christo instituta retineant iis quodantur
; et ipsi Ariani Nestoriani omnia hinc

sacramenta admittunt; nec enim ~~ab~~ ullum
de ea re errorem damnavit, nec leguntur ullum
sacramentum rejicere. Porro si isti haeretici omnia
Christi sacramenta retineant, confici non potest
eos legitimam illorum sacramentorum Administrationem
non habuisse, nisi constitueret illos prius usum
Christi Ecclesiam non esse; igitur vera Eccle-
sia per legitimam sacramentorum Administrationem
melius cognosci potest. Eodem modo
probantur aliae partes propositionis. Ceterum
alia spuria Protestantium nota delibemus
sunt ut eas refellamus.

VII Quæstio

Veræ Ecclesie Christi notæ sunt Unitas, sancti-
tas & Catholicitas et Apostolicitas.

Verum prius quam has notas veræ Christi
Ecclesie indicemus, nonnulla præmonenda sunt,
tum de notis ipsis, tum de eorum natura
& ordine genetico, seu ratione quâ alter ex altero
gignitur, ut inde sensim inferamus ita se
illas habere per modum unius, ut vel omnes
vel nulla competat Ecclesie.

Hæc primo videtur has notas extrinsecas
necnon originem ducere ab ipsa rei natura,
seu ab essentiali Ecclesie constitutione prout a
Christo instituta est, ita ut ex ipsis vera
Christi Ecclesia veluti à sua externa specie
et physiognomia internoscatur et discernatur.

208
a quaris societate quo Christi non sit. 2.
ab eadem Natus nec salam animam nec solum
Corpus Ecclesiae Debere nobis patefacere sed utrum.
que simul prout in mutuo commercio nec
cum mutatione represententur. scilicet
prout Ecclesia Corpus vivum est et vita quidem
Divina ac supernaturali.

Ad secundum quod spectat, observamus ta-
lem esse naturam ac indolem hanc naturam,
ut necessario neque adhaerant principio a quo
defluunt. Haec ut veritas esse possit, non solum
Debet esse plenam et formalem, sed praeerea Debet
necessario praesens principio ex quo haec
unitas constituitur; nempe non sufficit
ut habeatur in eadem fidei professio, idem sacramentorum
usus, communicatio membrorum mutui, sed
requiritur insuper principum auctoritatis
ex quo solo in omnibus eadem fidei professio oritur.
Principium Divinitus institutum, visibile
efficax quod in universam instruat Ecclesiam
illam que regat ac moderetur ut exurgat
vera connexio inter membra et caput, inter
membra singula ad invicem, ac Denique inter
animam et corpus ecclesiae. Id quod et de ceteris
votis suo modo intelligi Debet prout in nota
sanctitatis magnificentum est, qua, atque gratia
sanctificans et sanctitate ex qua gignitur, consistere
non potest, atque item de naturae catholicitatis et
apostolicitatis qua accipi nequeunt atque

Veritate à quâ Dependens.

Ad ultimum quod attinet, videmus his præteritis
notas ritecatiter includi in priori, nempe
in unitate, atque ab eâ tanquam communi
fonte Dominare. Et non se Veritas que à principio
authoritatis constituitur, caput unum et membra
complectitur necnon corpus et animam, profecto
sequitur Ecclesiam, que pro notâ characteristicâ
habet unitatem. Sicque pariter tanquam
suam habet notam sanctitatis, quâ dignoscatur
ipsam rite, necnon catholicitatem ut ipsius
Ecclesie cognoscatur semper et ubique Pontifex,
ac Denarius et apostolicitatem ratione episcopum
originis ac doctrinæ. Unde liquet, uti jam diximus
ita inter se notas colligari ac mutuo nexu ab invicem
dependere ut nulla tolli possit quin cetera
corruant, aut nulla earum reperiri quin cetera
coexistant. Satis igitur, ut inspiciamus
utrumque huiusmodi notam debent vere Christi Ecclesie
competere, an vero alia requirenda sunt. Affirma-
mus vero quatuor prædictas notas necessarias
esse et sufficere vere Ecclesie.

VIII

Questio

Veritas ut genuina nota vere Ecclesie

Veritas Ecclesie in scripturis constanter prædicatur.
Christus enim vocat Ecclesiam regnum suum, Crile-
Domum suam, semper in numero singulari; Apostolus
vero præsum Ecclesiam vocat corpus Christi; quod est
non nisi unum esse potest. — Sed primum distincti-
ca delineanda est Veritas quam Christi Ecclesie attribuemus
namque contendimus.
Veritas multiplex distinguitur respectu Ecclesie

209

1° Veritas fidei; 2° Veritas legis; 3° Veritas communione
eorumdem sacramentorum. 4° Veritas regiminis,
quæ omnes fideles iisdem pastoribus subiciuntur. 5°
Veritas facti quæ potest esse tum doctrinæ tum
regiminis, tum actualis, tum perpetua, 6°
Veritas juris, ex quâ unitas facti necessario
sequitur, est principium in quo reponuntur
omnes alie unitates.

Attendatur maximè quid significent hæc verba:
Veritas fidei quæ ens ad rem unitatem quatenus
spectat ad hanc fidei professionem, non satis est ut
eamdem professantur doctrinam dicere membra
quæ unum in corpus, unam in veritatem
Christianam coalescere dicuntur; necesse
est insuper ut firmus habeant principium
quo ferri hæc retineri possit, ne unquam
effluat necessaria illa unitas; eo qui
pye sublato, etiam si fortasse in eadem
doctrina profuturâ persisteret quædam consensus
quæ congruenter nunquam paritur unitas facti;
hæc ut patet nullo iuræ stabili fundamentum
nulloque firmo consticta nexu, quasi
fortuito et audent aliter compacta, recessuri
non potest inter immensas et inmensas Ecclesiarum
spiritus proprietates.

At vero quomodo assignabitur principium
quo pariat et constingat unitas quam
licet vocari unitatem juris?

Collocetur docent principium illud in eo esse
collocatum ut Christianæ membra societatis
quæ, vere Christi haberi velit Ecclesia, vere

subiciant auctoritati infallibili; qua illos regere
et patetatem et afflicum habet. Ergo illud princi-
pium ex quo oritur omnis unitas est auctoritas
unica infallibilis. Tenens J. Ch. dicit: « ego sum ve-
ritas et vita. » Postea addit: « tunc misit me
pater, ego mitto vos ». Quae pater dicit Ecclesia. Ipsi
Veritas à patre mittitur et Ecclesiam Veritatem ipsa
mittit, nam et addit: « Docete omnes gentes, Docentes
eas servare omnia quaecumque mandavi vobis » et
quod clarius est, Atque patet: « Tu es petrus et
super hanc petram aedificabo ecclesiam meam et portae inferi non prevalebunt
adversus eam. Simon, Simon, satanas capetint
ut cribraret te, sed postquam conversus
fuero, confirma fratres tuos. — « Pater agnos
salvatorum idem significabit. Videmus certe
hic petram infallibilitatem, quicumque
in eam surgit contra eam illidebitur. Pro
datur afflicum confirmandi factus nos omnes.
ergo auctoritas in Ecclesia infallibilis omnis
unitatis principium fundamentale esse debet
Hoc intellerunt sancti Patres. Unde ad Romanos
« Ecclesia beata est, causa fortissima est. » Ratio
ipsa probat necessitatem huius principii. Homo
natus in terra semper clamat: eo ad patrem. sed pater
qui est pater. ut veritatem ad eum. Item et nos pater
in veritate nostra. Ecclesia nolens subire hanc veritatem,
Quammodo ipsa non sit obnoxia errori

si enim Ecclesia senza errore me non posset ad veritatem
transire. Vnde Ecclesia debet in sua doctrina a certitudine
maxima fieri. Mens humana Deum petens, non qua
probabilia, non qua possibilis sunt querit; illi mensurarius
cibus est veritas acta, absolute vera. Scimus omnes dictum
« errare humanum est » et Psalmista dixit: omnis homo
mendax. si Ecclesia necessario non esset infallibilis,
tunc mea concluderet: « Ecclesia errat, ergo humanum,
non autem Divinum opus est, vel potius Diabolum
opus, nam erroris pater Diabolus. Ergo infallibili-
tatis principium necessarium est.

Ex illo principio infallibilitatis surgit debet in-
variabilitas Ecclesiae in veritatibus necessariis. Nam veritas
una est et Ecclesia debet esse infallibilis consequenter
debet invariabile doctrina persequi; Aliquis non
esset infallibilis quod est impossibile vel Ecclesia non
Vnde axiomata catholicum a beato Stephano Papa
contra rebaptizantes probatum, et toties repetitum: «
Nihil innovetur nisi quod traditum est. » — Vincentius
Lirinensis dicebat loquendo de testamento beati Pauli:
Depositum custodi: « Quid est depositum? id est quod
tibi creditum est non quod a Laurentium; quod suscepti
non quod excogitasti; rem non ingenii, sed doctrinae, non
usurpationis privatae sed publicae traditionis ».

Itaque ipsa nobis consentanea est et dicit quomodo philoso-
pho « veritatis una res, una sententia » sicut sanctus Paulus
dicit: « unus Dominus, una fides, unum baptisma »
Deus immutabilis in sua natura essentiali, et homo immu-
tabilis constitutione sua, tollunt relationes immutabiles.
Necnon rituporemus Ecclesiam profitentem se esse
invariabilem in doctrina sua, necnon irascemur si quia
est immutabilis in suis dogmatibus, et rationis
et tractatione inimica ei contra eam proclamamus verissimum
Religionis stabilimentum.

Conclusio generalis.

His. Potius infallibilis et irreversibilis in rebus necessa-
riis immixta, Ecclesia Christi ita una et indivisa societas esse
debet, ut ab eius communione excludatur quodcumque genus
Hæreticorum et schismaticorum.

Probo « omne regnum contra se divisum convalescit et omnis
civitas vel domus contra se divisa non stabit. » Sic de Ecclesia,
si una non esset, periret et consequenter Dei opus esse
non posset, quia non esset supra petram firmam fundata
et tamen Christus dixit: « super hanc petram ædifi-
cabo Ecclesiam meam ».

Ad hæc, quomodo potest tam varie recte ad alteram
posse haberi prodictissima illa et unica et unita et
qua datum est in scriptura: « Sponsabo te mihi in rem-
piternum et quondam te mihi in fœditate » De illi-
cains Dominus dixit: « una columba mea, perfecta mea »
- Sanctus Paulus dicit de Ecclesia « quæ est corpus ipsius.
sepulchrum, et plenitudo eius, Christus est Ecclesia, ipse
Sator corporis eius. Sicut corpus unum est, et membra
habet multa, omnia autem membra corporis cernunt
multa unum tamen corpus sunt. Ita et Christus. Si
quid patitur unum membrum congratiuntur alia membra
et ceteri gloriatur unum membrum congratiuntur omnia membra
- Ne sit schisma in corpore ».

Extendit iterum quam numerario et qualis esse debeat mem-
brorum Ecclesia unitatem: « unum corpus et unus spiritus
sicut unitatis in una et vocatis recte, unus Domi-
nus, una fides, unum Baptisma ».

Nunc patet singulæ scripturarum expositione quam sit al-
teritas Christi aliam ut Ecclesia fingatur conflata ex inno-
meris rectis, professione fidei. Quæ respicientibus, æque multis
anathematata percellentibus. Quæ admodum tetro est
spectacula corpus ita constitutum, ut unitate
in membra unum congratiuntur in mutuum exitum
ac interitum.

2M

Ine Sanctus Paulus: «Hæreticum hominem, propter unam
et secundam correptionem devota, sciens quia subrepsit
est ejusmodi tunc et delinquit, cum sit proprio
judicio condemnatus. De sectariis dicit: «que prædi-
co vobis, sicut prædixi, quoniam qui talia agunt regnum
dei non consequentur.» Clariora sunt testimonia hæc
et alia Scriptura in lucem profuerunt.

In Symbolo Nicæno et Constantino-protitano habitus Ecclesiæ
tanquam indivisa societas, qua Hæretici et Schismatici
a communione sua repellit, nam præfatur hæc Symp-
lens unam esse Ecclesiam; quid per Unitatem illam intella-
git ab Ecclesiâ exulare ipsos etiam Hæreticos qui non errant
in fundamentalibus articulis, judicavit eadem Synodus Ni-
cæna. Nam Novatianus in Ecclesiâ recipiendis conditionibus
quasdam imponit. — Canon 7° concilii primi Constan-
tinopolitani generalis secundi, pariter explicatur quo
tenore in eodem symbolo una dicitur Ecclesiâ: «eos
qui verba fœderis, adjungunt et parti eorum qui
in Hæreticis sistant, (ab eis recedendo) secundam subjectionem
hæc consequantur et omittat. Quoniam hanc quidem... Appo-
sitioribus recipimus, dantes quidem libellos et omnem
Hæresin anathematizantes que non sentit ut sancta
Dei et Apostolica Ecclesiâ.»

Hæc Unitatis necessitas, in hac sensu, ab omnibus conciliis
in decursu temporis confirmata est, ut potè a Sancto
et Apostolice Sedis. Sancti Patres hanc unitatem conse-
crant. Inter multos audiamus sanctum Cyrillum
Alexandrinum. Explicat hæc verba: «Ego in eis,
et tu in me; ut sint consummati in unum; et
cognoscat mundus, quia tu me misisti.» «Signum, inquit,
certissimum et indubitatum veris vos meos esse discipulos
si quantum natura vestra et humana conditio parere
potest, in hac vestra vestigio sequamini, ut ita a mutua
charitatis vinculo non disjungamini sed quæret forsitam
aliquis, quammodum caritas signum vestrum
Nam Sancti discipuli.» Audite Christum: «in hac
cognoscent omnes

quod Viripuli mei attis, si dilectionem habueritis ad omni-
cens. » Explicat S^{us} Gregorius: « testimonium regum
semulatus est Donus fratrem dilectionis quam
videlicet dilectionem, quia omnes Haeretici habere refugium
cum ab universalis Ecclesiae unitate iriuduntur per deos dilecti
quorum virtus manuum erat mihi pro nihilo. » —
S^{us} Augustinus: « Si quomodo in charitatem (unitatem)
non habent, cymbala conerant, nihil sunt, nihil ipsi
prodest. Charitas in deliciis tuis, ipsa non conperdit
cum inipis animam tuam ipsa discernit causam
tuam. »

Ratio specialis adversus Haeticos
« Qui solviturum de mandatis minimis non intrabit
in regnum caelorum & nans in uno factus est omnium
reus. » Ergo qui unam regat veritatem a Christo. rella
tam, salvari non potuit; id ipso enim quod Christus
has veritates revelaverit et jussit ut Apostoliceas
docerent, voluit ut omnes eadem animi submissione
cederentur.

Argumentum peculiare adversus Schismaticos. —
vel Ecclesia unica est ratione regimenis, vel duo aut
plura ministeria a se independentia simul existe-
rent, atque posterius dici non poterit: nam si plura
ministeria a se independentia existerent simul vel a
Domino instituta vel post Christum formata fuissent,
quod absurdum est, quia Christus Ecclesiam unam
et unam voluit tenet orile, cum unico pastore. Non potest
nam haec ministeria humana unita a Ecclesia
divina fundata separata et idio erant et filia.

IX Quarta

Expositio critica systematis
juris de unitate.

Unitatis vera defectu abruuntur protestantes, sed
illis furia hoc monstruorum systema: ut quis
more unitatis rerum Ecclesiae membrum, atque (sic) aliud
obis inferat)

219

In re saluti habeatur constitutus hae tui sufficiens
: primo, ut ad iungatur alieni ex societate Christianis quae
omnia amplexa sint ac retineant fundamentalia dogmata
: Quamnam autem et quod sint, Determinare, hoc opus
et laboris utuabilis. 2° Ut in aliquo ex his societate
periciat Christi sacramenta, tunc alii ab aliis, quod
sacramentorum et numerum et substantiam inter se divide
ant. 3° Ut aliis ex his sentis fundamentali doctrina
inherentibus, pastores agnoscat; tunc in rebus ad fi
dem pertinentibus, non sentatur eorum iudicio conuen
et auctoritati parere; potest autem quisque
prout opportunum iudicaverit ad illam cui adhae
rit, societate discedere, neque saluti idcirco utrum
tum periclitetur, cum modo ad societatem aliquam trans
fugiat fundamentalibus inherentes.

Quamvis argueretis supra dictam obsecutionem ut
fidei systema, tamen praeva quam est illud
tribuanis perseverando alienis intemam salutatem.

(a) Hoc systema ante iuracem inaudetum erat,
quod non est opus minimus defectus.

(b) Hoc doctrinico Deum negat; ea enim admi
re vel negari possunt fere omnes veritates et Deus ipse; licet
Protestantes numero Y. C. negant esse Deum, vel
tanta est negligentia in querendis veritatibus veritatis,
quod est absurdum.

(c) Nullo videtur fundament. sive Scriptura, sive Concilio
sive Patrum.

(d) Impossibile est in praesentia; articuli fundamentales a fon
fundamentalibus excerni non possunt, nam scriptura dicit: & qui
solvet unum de mandatis minimis in uno factus est omnium reus.
ista unum aut unus opus non prohibet (Lige 7)

X Questio

Sanctitas est genuina vera Ecclesia Nata

Sanctitatem notam esse vera Ecclesia nemo est qui ambigat. Christus enim venit in hunc mundum, et passus est, ut « sancti et immaculati essemus. Dedit semetipsum pro nobis, ut nos redimeret ab omni iniquitate, et mundaret sibi populum acceptabilem, sectatorem bonorum operum. — Hic est enim finis proxis nris et immediatus quem sibi Redemptor noster proponit in sua Ecclesia instituenda. Testis est Paulus dicens: « Pater sancte, sanctifica eos. » Christus ipse sanctificatur Ecclesiam Christi sanctam esse debet. Difficultas, si qua est, nascitur circa modum quo hoc facta prout visibilis est, internoscatur. Cum vero omnes facta sine jure esse immerito sibi arrogent sanctitatem quae provenit tum ex ratione capitis et plurimorum sacramentorum, ne longam ac difficilissimam Discussionem inciamus, dicere mihi infamum est quod sanctitas ut postea probem illam esse notam Ecclesiae ex interioris vitae supernaturalis manifestatione. Sanctitas nihil aliud est nisi confirmatio intus liberi voluntati Dei. Vel potius, in casu presenti, similitudo intus moralis et liberi cum Deo. Salvator dicit nobis: « Sancti estote sicut et ego sanctus sum. » et Apostolus magistri verba interpretans: « Christus passus est pro nobis, vobis relinquens exemplum ut sequamini ratione eius. » Et ipse: « Si quis vult venire post me abneget semetipsum et sequatur me. » Salvo omnino, cui cum humore dicimus: « Tu solus Altissimus, Tu solus sanctus Dominus. » Dixit in primis mundi Pater: « faciam hominem ad imaginem meam. »

213

In his rebus videmus fontem sanctitatis. et
ad imaginem Divinam creati, Deo similes esse debemus.
Hanc voluntatem Deo intellexit homo et semper ad
Deum tendit sua natura et Deus semper nos ad se
trahit; & estote, sicut Christus perfecti sicut pater vultis
colentis perfectus est. > Hoc primum mandatum, hoc
est fundamentum morale Ecclesie perfectitatis. Attamen-
Dominus cognovit cor hominis et vires eius et ab illo
petit quod prestare potest, & Venus quique propinquit
Donum habet ex Deo. Alius quidem sic, alius vero
sic. Non igitur in quocumque invenitur similitudo
perfecta, collectio omnium animarum iustarum
hanc perfectam similitudinem cum Deo, in Ecclesia;
tunc Ecclesia erit & in consummationem sanctorum
in opus ministerii in edificatione corporis Christi.
Ponere cœcuramus omnes in unitatem fidei et agnitionis
fili Dei, in virum perfectum, in mensuram aetatis
plenitudinis Christi. > Hic perfectus homo erit vera
imago totalis similitudinis Divina; Notamus
tamen inter Dei perfectionem hominum in Ecclesia
collectarum perfectionem esse abyssum Infiniti et Finiti.
& quidquid unitatis, unitatis est in qualibet creatura,
tamen est emmensus in Deo > (St Thom) imaginis
perfectio typi perfectionem adquare requirit.
Videmus officium Ecclesie. Nobis sanctitatem influere debet,
et Deo similes nos efficere. Fortiter ferremus suam
attinet. Gratia, a Sancto Thoma & Inchoatio, qualibet
hic quædam felicitatis aternæ > vocat, illi abundantior
tribuitur ad homines sanctificandos per sacramenta. Gra-
tia infusa Christi erit Ecclesie fundus semper feraciss
imus. Exemple Christi et eius sanctissima doctrina cum
Orabuntur maxima sanctitate. & Per gratiam sanctifi-
cantem tota Trinitas inhabitat in ea et in eius membris

Fortasse Quis, Ecclesia sancta esse debet, cetero est
vado, sed hec sanctitas, vel potius similitudo
cum Deo non potest esse nota Ecclesiae, quia viubi
lis non est

Pater in hoc sensu sanitatis in seipsam comi-
tationem non posse Pater nota propria praesefere.
Nunc est locus in medium proferendi mentem Domini
J. Ch. Loquebatur quidam die de falsa sanitatis
Phariseorum illos hac voce confundebat: « ex fructibus
eorum cognoscetis eos. » Sic de sanitatis Ecclesiae loquitur
ex fructibus eius cognoscetis eam. Si profert fructus sanitatis,
sancta est. Quia sanitas est conformitas voluntati Dei,
eam agnoscemus Pater adimplentem mandatorum
Dei ab eis qui sanitatis sui volunt. Si qua igitur
societas ea doctrina instructa non sit qua ad sancti-
tatem que homines infert, multo magis si eam sancti-
tatem proficitur quae sanitati adversatur, quaeque opera
bona minime promoveat, aut etiam excludat, abque alio
Inducio exiens etiam hac nota sanitatis enunti-
tatem, nec proinde esse veram Christi ecclesiam.
« qua enim participatio sapientiae cum iniquitate?
aut qua societas lucis ad tenebras? Quae autem conventio
Christi ad Belial? »

Sanctitas alius suis fructibus oculis nostris effulget.
producit in primis amorem Dei, amor devotionem;
Devotionem comitantur aliae innumerae virtutes;
quarum fructus tangibiles sunt. Haec virtutes gignunt
sacrificium vitae suae Deo; si necessitas portulcat.
Deus ipse suis sanctis suam tribuit potentiam vel
pro eis leges naturae interservit. His miranda bene-
dictatem probare possunt. Si vellent probare exister-
tiam animae meae et illius necessitatem ad naturam
meam perficiendam, illam ostendere non possem, quia
invisibilis est; illius tantum fructus vel affectus
ostendendum et in virtute mea. Sic, ut jam dixi de
sanctitate

Conclusio — Sanctitas ²¹⁴ ~~in~~ probatur
factibus suis, præcipue dicto ex miraculis argumento
Christus dixit: & opera quæ ego facio in nomine Patris
mei, hæc testimonium perhibent de me. Si mihi
non vultis credere, operibus credite, ut cognoscatis et creda-
tis quia Pater in me est et ego in Patre. Apostoli
sui dixit: & infirmos curate, mortuos suscite, lepro-
sos mundate, Demones egredite. Et Apostoli postea
tibus signis illis. Si sanctitas non esset ecclesie
nota necessaria, Deus se illam maximis prodigiis non
affirmasset.

Nota: Hic reflectere volo errorem Protestantium
qui rotant omnia semper in membra Ecclesiae
sanctae.

XI *Questio*

At *Questio*
Catholicitas est nota gemina Ecclesiae re
Catholicitas Eodem sonat ac universalitas. Catholi
ca nossem sibi accersit Ecclesia, ac universalitate
lou; ac universalitate doctrinae, ac unitate temporis;
verum ad unitatem et infallibilitatem revocatur
universalitas doctrinae; ad Apostolicitatem pertinet uni
versalitas temporis; itaque hic agitur unitas
Ore universalitate loci etc probare vole Diffusionem
Ecclesiae per universum orbem esse necessariam Ecclesia
nec non tam,
Sunt: P. l. P. i. t.

Sanctus Paulus vixit non spe distinctionem gentium,
Iudeorum et Barbarorum in regione Christiana
et Christum omnibus annis factum fuisse. Equidem
Deus vult omnes salvas homines fieri et ad agnitionem
veritatis venire. Nam si vera Ecclesia sua sanctitate
animas puras reddere debet, necessario talis est sua
natura ut omnibus hominibus data illis omnibus

conveniat. Unica est Ecclesia, oportet illam armata
præsto esse. Mundum circumire debet, omnes intelligen-
tias illuminando et corda sanando. Magister dicebat
Apostolis suis: « Non absconditis civitas supra
montem posita, non accendunt lucernas neque
ponunt eas sub modio, sed ponunt eas in candelabris,
sic luceat lux vestra coram hominibus, ut videant
opera vestra et glorificent patrem vestrum... Et
predicabitur hoc Evangelium in universum mundum,
in testamento omnibus gentibus » Repleta est
tunc scientia Samaritanorum aqua maris operientes
eorum, ipsamque gentes deprecabantur. (Isaias) Postea
beatus et dabo filii gentes hereditatem tuam et
possessionem tuam seminis tui. (Psalms) De
quo sanctus Augustinus: « qui christianus un-
quam dubitavit hoc De Christo esse prædictum?
aut hanc hereditatem aliud quam Ecclesiam esse intelligit?
- In actibus Apostolorum reperimus hæc verba: «
Accipite virtutem spiritus Sancti in vos et omnes
induite in iudea, in Jerusalem... et usque ad
ultram finem terra.

« Quomodo inquit sanctus Augustinus capot unum
ab Jerusalem, et unde provenit in Judeam et Samariam.
Unde in totam terram, ubi adhuc crevit Ecclesia
Donec usque in finem etiam reliquas gentes, ubi adhuc
non est, obtineat, scripturis et Apostolicis consequenter
ostenditur »

Idem omnium Patrum sensus. Patres autem non
solum catholicitatem ut notam rem Valens propo-
nant unanimiter sed præterea eandem rationem
recurrent argumentum ut erinant, a catholicis, non
separatis et hæreticis non constituisse veram

Christi Ecclesiam, imò et in illa nati sumus, id quod
hæc nota veritate unit. 16

215

Vnum quod mirabilius est omnes sectæ recentiores id ipsum
profitentur; nam et ipsæ admittunt catholicitatem
em revere Ecclesie ~~matrem~~ proprietatem et ipsæ dicunt
«I credo sanctam Ecclesiam, catholicam.»

Ne in ambiguo venimus, cum recte sibi catholicitatem
arrogant stabiliamus in quo præcise consistere debet
per universitates nota una catholicitas.

Hic de sola locorum universitate loquor. Ecclesie debent
epi a) simultanee; b) moraliter et c) relative catholice
a) simultanee. Hoc videtur colligitur ex etatis textibus.
b) moraliter, significat hic si per maximam orbis partem
extendatur. Tertius allatum hæc sensu intelliguntur
ab omnibus aliis quæ mundæ essent nulla enim sectas
Christianæ imò omnes unā Terram physicæ statum non
tenent.

c) Ecclesia est relative catholica, id est, debet vni
Ecclesia ceteras societates Christianas diffusionem suam
vivere, Ecclesia prævalentia in scriptura et
non magnus implens universam Terram, ut
mari ad mare, ab ortu solis usque ad occasum vel usque
ad extremam suam Dominaturam ut in omni loco
existens. etc. Porro talis figuram exhibet non
sem majorem vel equalem, aliam societatem similem,
ubique pariter dominantem.

Idem spiritum sensus. Quapropter illi soli Ecclesia
catholica erit, quæ non modo materiali rerum statu
formali catholicitate gaudet ex sua natura
et institutione; quæ autem societas

et unaque diffusa, si hac constituta sit, neque Christi
Ecclesia erit, sed secta et Synagoga diaboli.

XII Quarto

Apostolicitas est verae Ecclesiae genuina nota.

Ille est Apostolica Ecclesia quae ab Apostolis originem
trahit, et est, doctrinam eorum profitetur integram,
et habet ministerium ab eis legitime successione derivatum.
Triplex igitur est Apostolicitas; una doctrinae, altera
ministerii.

Quae necessitatem hujus nota nulla est controversia.
J. Ch. primo Ecclesiam instituit, deinde illam Apo-
stoli tradidit, ergo Apostolicitas vera Ecclesiae nota esse
debet. Christus enim missionem dedit Apostolis
institueret Ecclesias per universum mundum, et
Apostolus dicebat Ecclesiae esse fundatas & super
fundamentum Apostolorum ... ipso summo
angulari lapide. Ch. I. — Jerusalem novae (Ecclesiae)
habet duodecim fundamenta et in ipsa duodecim
nomina Apostolorum Agni.

Certullianus dicit: « Apostoli Ecclesias apud usque
quamque civitatem conserunt, a quibus haecem
fidei et semina doctrinae cetera erunt multiplicata sunt
et quotidie mutantur, ut Ecclesiae fiant, ac per
haec signa Apostolica reputantur, ut doctores Aposto-
licorum Ecclesiarum. » Atque tot ac tante Ecclesiae,
una est illa ab Apostolis prima, ex qua omnes. »

Vera Ecclesia Apostolica esse debet ratione ministerii.
Pastorale ministerium est natura Ecclesiae, atque
nullo unquam tempore desinere potest Ecclesia! ergo
nunquam abumpetur pastoralis muneris successio.

216

Nam Christus dixit Petro: «pascere agnos meas», pasce oves meas». «que dicit quoddam Apostolas... ad consummationem sanctorum in apus ministerii — Ecce ego roboreum sum usque ad consummationem seculi Regni tui non erit finis».

Sanctus Hieronymus sic legitur: «Obsequendum presbyteris, qui successionem habent ab Apostolis, est cum Episcopatus successionem charisma tantum retinetur acceperunt». Et addit: «reliquos vero qui abstant a principali successionem, et quocumque loco colliguntur, suspectos habere vel quasi hereticos et male sententia». Tertullianus: «Dant ergo origines Ecclesiarum suarum, et trahant ordinem Episcoporum suorum, ita per successionem ab initio dicuntur, ut primus ille Episcopus aliquem ex Apostolis, vel Apostolicis viris, qui tamen cum Apostolis peroraverunt, habuerit auctorem vel antecessorem: hoc enim modo Ecclesia Apostolica sensus suos deferunt».

— Ecclesia Apostolica debet ratione doctrinae Conditionem hanc esse promissam necessariam confitentur Protestantes et alia secte. sed testimonia proferunt, que more suo interpretantur et volunt ostendere Ecclesiam Romanam adversari doctrinam Apostolorum.

Adversus eos dico: a) Apostolica haberi non potest illa doctrina quam constituerit non esse ita propagatam et ad nos usque transmissam per successionem Apostolorum; nam audite Apostolum: «O homines, repositum est cor vestrum, veritas prophetarum vocum non habet, et apparitiones falsi nominis videntur».

Exposita Tertulianus: « ante in omnibus veri-
tas antecedit post rem sinceritudo nectit; cate-
rimum satis incipit, ut prior in doctrina Haereticis
habetur, vel quoniam ipsa est qua futuras here-
ses cavendas praenuntiabat. In summa, si constat
et verius quod prius, id prius quod ab initio, id ab
antiquis quod ab Apostolis: praeiter quoque id conste-
bit, idem ab Apostolis habitum, quod apud Ecclesias
Apostolorum fuit sacrosanctum.

Dico: d) rati praeservationis Demonstrare possumus
Ecclesiae Apostolicae Doctrinam nullius necessitatis
conscientiam esse. « equid verisimile est ut tot ac
sancta (Ecclesia) in unam fidem errarent?
Nullus inter multas creatus unus est; exitus
varius. Rebuat error Doctrinae Ecclesiarum: latiorum
quod apud multos invenitur non est erratum
De Traditione. »

Ille igitur et sola apostolicae Ecclesiae quae
totaque, materiali scilicet et formali necessitate
me, contra vero illa omnes & Societates quae sunt
illis Traditione Apostolicae carent, et vere
Ecclesiae non sunt

XIII Quaestio

Ecclesia Romana profitetur a se has quatuor
notas provideri

« Ego sum via, veritas, et vita »

Inter omnes praesentem Ecclesia Romana profitetur
se esse Aeternam, Sanctam, Catholicam et Apostolicam
- Has Vires in sensu vero et necessario intellexit
semper et illas sibi attribuit. Unitatem capitis,
legis, Doctrinae, fidei, sacramentorum, regiminis
immutabilitatis, praedicavit necessariam.

217

Sanctitatem Christi, sacramentorum, doctrinae,
multorum suorum membrorum et signa externe
hujus sanctitatis interne necessaria esse dixit.
Catholicitatem temporis doctrina et locorum semper
petit.

Apostolicitatem requirit et doctrina maxime rece-
dere necessariam esse contendit. Illas partes se intellectus
omne sibi vindicavit. Ante omnes ad propria sola inter
sectas discernit veros religionis characteres. Et enim
Veritas doctrinae et regiminis infallibilitas sanctitas,
Universalitas, historicæ, perpetuitas sunt characteres
veros necessarii vere religionis. Hoc est. Etiam

Ecclēsia Romana possidet-ne hos characteres? questio
hæc est maximi momenti. Sed mihi licet dicere
Quid sit Ecclēsia Romana, postea petendum velut
resolvere conabor. Hæc nomine Ecclēsia Romana
minime significo particularem Ecclēsiam quam Romani
nos Pontifex immediate hæc per se regit atque admi-
nistrat, sed Ecclēsiarum universas quæ cum Romani
communicant; hanc Ecclēsiam Romanam voco, non
autem Catholicam, ut non assumam pro eâ Notam quæ
Rehæc ut in questione. Quia plures sunt hæc Ecclēsiarum
vocant Catholicam vel collectionem omnium rectarum
hærent ut Ecclēsiarum Catholicam. Illis effugium nullum
relinquo.

Nunc de quaestione procedo et dico.

Propositio

Sola Ecclēsia Romana habet requiritas notas,
et sola has habere potest et debet, quæ proinde ex
Eisdem notis sola vera esse Ecclēsia Christi agnoscatur.

Proposito duas partes competitur, unam positivam
quā tribuuntur Ecclesia Romana nota quatuor;
altera pars negativa spolians octava ab Ecclesia Rom-
na derivis, his notis Ecclesia vera necessaria.
Scorsim, proinde et singulatim unaqueque pars
probanda est

XIV Questio

Ecclesia Romana habet Unitatem vere Ecclesia
necessariam

Communata proinde ex Ecclesia Romana constitutione
profluit Unitas, et hanc Unitatem servavit,
expellendo quos semper notatos in universo
pericacces, sive repudiando veluti Schismaticos quos
cumque, qui Unitatem ei subjectionem denegant
a) Habet unitatem juris. Haec est unitas perdit
ab inconcuncto principio, quo unitas doctrinae et ministerii
infaillibiliter servetur; atqui Ecclesia Romana tale
habet principium, si quidem agnoscit tribunal
infaillibile cui omnes Docti et Indocti externi et
interni submitti debent. Hoc tribunal agnoscendum
est in summo Pontifice, cui deservunt, in personis Patri-
pae agnos.....

b) Omnia membra Ecclesia catholica habent eandem
fidem et in Ecclesia Romana sola fidei Unitas invenitur
Insuper his diebus Romana Ecclesia credidit omnes
articulos fidei à J. Ch. receptos et apostolicos statutos.
Nunquam mutabit suam fidei professionem, non
cum concilia confirmant aliquam doctrinam potius,
semper profitentur hunc articulum antea
receptum fuisse.

248
In Romanâ semper perfecta doctrina identitas
sua prae se agens totus: « Unus Deus una fides,
unum baptisma ».

c) Unitas sacramentorum. Septem semper a
Christo instituta in Romanâ Ecclesiâ existenterunt.
d) Unitas Regiminis. Semper J. Ch. ut visibilis
Ecclesiâ quæ in terrâ per vitam suam et post
Ascensionem suam ut invisibilis quæ habitus est.
Ipse Christus ostendit potestatem regendi Ecclesiam
« sicut misit me ... ego mitto vos in mundum...
confirmate fratres tuos... Tu es petrus et super hanc
petram edificabo Ecclesiam meam ». Primatus
Petri Patris, ut una Christi Ecclesiâ monstratur.
A Petrus ipse tradidit suis successoribus totam suam
potestatem. Etque successores ejus sunt Romani
Pontifices, lineâ rectâ descendentes aliis ab aliis a Petro
usque ad Pium nonum. Atque cum sancto Hieronymo
concedamus « quicumque tecum non colligit,
perdit. » (dicitur de Papa)

+ XV Quarto

Ecclesiâ Romanâ veram habet sanctitatem

Definimus sanctitatem. Sane cum nota
sanctitates prout exterior ad visibilia ut ubi ejus natura
potestas patet non modo exercitio omnium vir-
tutum etiam in summo gradu, verum etiam affluentia
charismatum, proutque miraculorum, quam Spiritus
in perpetuum Ecclesiâ suâ promittit, atque mis-
serunt in gentium conversione, quâ dum
Christus cans præstans vultus, sanctitate doctrina

Si hi homines sanctitates in Ecclesia
Romana semper reperiunt ac reperiuntur,
pene concluditur cum hac nota fulgore, Summa
illa bene firmatam auctoritate omnis potestatis. Christo.
Eodemque splendore proceram pene ac merito gloriatur
a) Ecclesia Romana florere exemplis innumeris
restitutum sanctorum. Annales Ecclesie patant
quod et quanti obcurrunt tibi purissima summa
charitate. Ignatius, Polycarpus, Irenaeus, Pothanasius, ...
perstruantur quae magnifice scripsit sanctus
Augustinus de sermone. Constat et regi-
bus. Inde sponte concluditur quantas sanctitates
operum Romanam in Ecclesia contulerit infinita
gracie Christi et Donum sancti Spiritus fons,
in memoria sunt Karerius, Catharine, Salentinus
Vincentius & Paulus Bonomeus. Appropinquat
igitur Romana Ecclesia sanctitatem saltem
personarum sanctitate commendari

b) Doctrina Ecclesie Romana est vera sancta.
In Apostolicitate probabimus Ecclesiam Romanam habere
Apostolicum Patrem. Atque doctrina Apostoli-
cum est Christi doctrina. Ergo sanctissima est.
Lex tua immaculata. Certe si non esset doctrina Roma
non sancta in ea non essent sancti innumeri de quibus loq-
quatur scriptura

c) Miracula innumera probant Ecclesiam qualem
Ecclesiam Romanam esse vere sanctam. Series innumera
miraculorum maiorum semper Ecclesiam Romanam
illustrant: « opera quae ego facio et vos facietis et maiora
« Alii inquit sanctus Irenaeus, Demones expellunt alii
futurorum proserunt habent et visiones et dicta-
res propheticas. Jam istam mortui revixerunt

229
Legere facile est opus Benedicti XIV tum illa
veritas amplexus saeculis splendida luce illuminata
Haec omnia miracula tanta, a multis auctoribus
referuntur fide dignissimis, qui super testes fuerunt
qui ad remanens ibi testimonium adducunt. Improbabile
est ut sit et tantis miraculis illustrata Ecclesia non
sit vere Divina. Ergo; 2) probatur Ecclesia non
nam esse vere sanctam, fidei propagationis et conversionis
cranthum. Nam si Ecclesia sit deo similis, sancta
non debet fallere intentionem actuum adversariorum
vel infidelium. Se impendere et super impendere
debet ut omnes ad agnitionem veritatis veniant.
Sic de Romana est Historia testatur unquam in
omnibus locis quibus Christo peperit praecipue
suorum membrorum sanguinis effusione. Anglos
Francos, Germanos, Americanos, Indos obrange
lisant, baptizant eos in suo sanguine. Ad hoc quippe
sancta et Divina fundatur Ecclesia Romana, quae
nonnulli homines qui non maturiori examini subiecerunt
ex aliis sectis ad eam confugiunt. Protestantibus ipse
in Ecclesia Romana sanctificationem facillimam
esse affirmant et confitentur. Unde dicere debemus
: Domine, si error est a te recepti sumus; ita enim
in multis tantis signis et prodigiis confirmata sunt
et talibus quae non nisi per te fieri possunt. (Aug. N. 11.)
Cum igitur ex fructibus, sicut dicitur, cognoscatur
arbor et ex actionibus vita, videtur merito Ecclesiam Roma
nam ex Domini vineam fructuosam quae multos fructus
affert, esse corpus verum corpus Christi magnum regere
Ipollens seu gratia sanctificante informationem cum virtutibus
quae ex ipsa et cum ipsa nascuntur. ex expressura corporis

XVI Quæstio

Ecclesia Romana vera est catholica

Ecclesie catholicae denominatio semper ei attribuitur
Aut, quamvis sectæ hanc denominationem illi fuisse
usurpare tentaverint. Adversus illam solam Hæreses,
schismata, increduli: Judæi quoque Rebellerunt et
illi hoc nomen eripere non potuerunt. Hæc res
sequentes in promptu pecunie mihi in animo est
& gentibus est alio tellus data limite cæto:

Romana spatium est orbis et orbis idem

Et adhuc

& Verbum facti quod prius orbis erat, >

Sanctus Augustinus dicit: & tenemus hereditatem
Christi illi eam non tenent, non enim communi
cant orbis terrarum; non communiter unitati
descriptæ sanguine Christi: > > Christianus nomen
mihi est catholicus vero cognomen; illud me nunc
potest ostendit: hoc probat, inde significat > (St. Paulus)
Nec omnia de Romana referuntur concludere potuerunt
a) eam catholicitatem perpetuam habere quia semper
hoc nomen portavit et illud probavit diffusionem tota.
b) Nunc adhibet catholicitatem necessariam, id est,
simultaneam: Dominatur in Italia, Gallia Hispania, Ita-
litania, Hungaria Polonia, Scandinavia imperia, Hibernia
et vivat in aliis Europæ regionibus in Asia et Africa
membrum habet in numeros in Asia filios habet. Denique
moraliter loquendo habet fides in totis orbis partibus et
lois, sole inter sectas Christianas ubique diffunditur,
et omnes alias sectas numero vincit

In Europa } 103.000.000 Romanorum.
 numerantur } 32.000.000 Protestantum.
 } 38.000.000 Graecorum Schismaticorum.

in universis orbe } 19.000.000 Romanorum.
 numerantur } 69.000.000 Protestantum.
 } 50.000.000 Graecorum Schismaticorum.

ex his veri Romani ecclesiae et catholicae.

XVII Quatio.

Ecclesia Romana vere Apostolica est
 a) est Apostolica ratione ministerii, hoc est
 est ex nunquam interrupta romanorum pontificum,
 a sancto Petro usque ad nos, et Episcoporum omnium
 Ecclesiarum orbis qui cum ipso communicaverunt
 et communicant in unitate communionis et obedientiae.
 adeo firmata haec successio ut in Ecclesia a
 nullo revocetur. Hinc spectaculo adstantes in memoriam
 revocemus hoc verbum: « Tu es Petrus... et postea
 ego mitto te ».

b) Romana Ecclesia est Apostolica ratione doctrinae.
 Audite sanctum Stephanum Corinthis: « Nihil innovatur
 nisi quod statum est. Per vias quos prius, et prius
 quos ab initio, et ab initio quod adest et postulat ».
 Haec principium est immutabile in Ecclesia Romana
 cum infallibilitate est solidissimum fundamentum
 eius. Protestantes fatentur Ecclesiam Romanam in
 doctrina Apostolica usque ad quantum seculum prius arguit
 in doctrina inveniunt, quare Ecclesia apud A more

Quo alibi Doctore? Respondent: apud nos. —
Quomodo Romanam Ecclesiam dereliquerit,
nesciant, nec ego, qui Romanam Ecclesiam
veritate Apostolica et successione video pollere —
Am et florentem in manu dei et super Petrum
Beatae Mariae Virginis et omnium sanctorum.
Hinc suis meritis et precibus aguramur.

XVIII

Conclusio generalis pro Ecclesia
Romanâ.

Ex probatis, Ecclesia Romana est vere
Ecclesia, sicut vidimus per notas illi proprias,
id est: Unitatem, Sanctitatem, Catholicitatem,
et Apostolicitatem. De illa igitur, corde
magno et animo valenti dicimus: ϵ credo Unam,
Sanctam, catholicam et Apostolicam Ecclesiam.

XIX

Nec protestantes, nec Graeci possident veram
Christi Ecclesiam

Hanc propositionem breviter stabiliamus nam,
Ecclesia vera stabilita, nam, evidenter solo opus est.
Sentia corrumpuntur.

1°. a) Protestantes semper in variationibus versan-
tur, nullum nisi fictum regimen habent. Non
habent unitatem, unitatemque et illam nullo modo habent
quoniam cum principio falso. b) Sanctitatem fugant doctrinâ suâ falsâ,
verbi gratia; principio praedestinationis
necessaria et necessitante, quod tollit

libertatem hominis, et Deum velut ferocem
inimicum nobis ostendit. — Medum primum eorum
duces fuissent sancti, filii Diaboli erant, omnibus
secleribus maculati.

c) Ratione temporum non sunt Catholici.
Ante initium decimi sexti seculi non erant.
nec ratione locorum, nam, sicut demonstravimus,
Ecclesiam Romanam illos vincit et sola universali
est.

d) quia nullam habent doctrinam, apostolicam
evidenter non possident doctrinam. — Ministerii
apostolicitatem sibi attribueri nequeunt, quia
à Romanâ Ecclesiâ rejecti sunt.

Ergo sunt schismatici et heretici, unitatem
verâ Ecclesia dilacerare tentaverunt; et secun-
dum Christi Verbum, eos ut Ethnicos habere
debemus: sicut qui Ecclesiam non audierit, sit vobis
sicut Ethnicus et Publicanus. &c.

II. a) Græci non habent unitatem doctrinæ,
nam admittere nolunt Primatum Summi
Pontificis et alios adhuc rejiciunt articulos fidei.
Quatuor Patriarchæ independentes illos regunt,
sed nulla infallibili auctoritate innituntur.

Ergo unitate veri, regiminis et doctrinæ carunt.

b) nulli habent sanctos miraculis suis Ecclesie
sue sanctificantem potestatem ostendentes.

c) non sunt per orbem diffusi.

d) nec apostolici sunt, quia negant principis
Apostolorum potestatem et doctrinam ejus et
successorum illius sequi recusant.

De his etiam dicatur: sicut qui Ecclesiam non
audierit, sit tibi sicut Ethnicus et Publicanus.

A. Adam

[illegible]

223

294

226

226

227

